

Posudek bakalářské práce

Jméno studenta: Sára Zeithammerová

Název práce:

Komentovaný překlad: *Rosbottom: When Paris Went Dark, ch. 10*

Části hodnocení	Počet bodů
A (1-5) ¹ Porozumění, významová správnost, přesnost a úplnost, koherence v překladu	2
B (1-5) ² Stylistická vhodnost: adekvátnost překladatelských řešení vůči originálu a funkci překladu, koheze, AČV	3
C (1-5) ² Technická stránka celé práce: Gramatika, pravopis Interpunkce, překlady Převod dat a jmen Bibliografické citace, poznámky pod čarou	2
D (1-5) ¹ Překladatelská analýza (aplikace teoretických vědomostí v rozboru a v překladu textu – souvztažnost komentáře a překladu) Argumentace a struktura komentáře včetně míry a vhodnosti příkladů řešení	3
E (1-5) ² Teoretická podloženost komentáře (kontrastivní lingvistika, translatologie) Zvládnutí tematiky textu a její reflexe ve výchozím a cílovém kulturním prostředí	3
Body celkem	13

Poznámky hodnotitelky a témata k diskusi:

Autorka si vybrala k překladu text, který je stylisticky i faktograficky velmi obtížný – je třeba jí přičíst k cti, že ho na základě připomínek opakovaně upravovala a revidovala, ale bohužel i po četných revizích vykazuje při kolaci s originálem nedostatky. Časté jsou drobné a někdy i závažnější posuny, kvůli nimž je překlad místy významově přibližný spíše než přesný. Níže je výběr některých z nich:

- s. 6 Objevovaly se první známky toho, že je Paříž svobodná. Byla zde touha najít obětní beránky, na kterých by se daly vybit pocity viny a hněvu, které během čtyř let okupace a pěti let válečné hanby převažovaly. Tě touze nešlo odolat. *Překlad syntaktickou fragmentací mírně zkresluje logické vztahy uvnitř originálu – působí dojmem, že zmiňovaná touha byla jednou ze známek svobody a přehání důraz na neodolatelnost oné touhy. V originále je logický vztah jiný a výpovědi jsou spojeny do jedné věty.*
- s. 7 Samozřejmě „kolaborace“ byla a bude nejasně definovaný pojem. (and would remain se také vztahuje k minulosti, tj. jde spíš o konkrétně zmiňovaný bod v minulosti a další období po něm – byla a zůstala)
- s. 7 Ženy byly za své domnělé zločiny doslova mučeny (chybí *occasionally*, čímž je výrok daleko silnější než v originále).
- s. 8 z *pohodlnosti* – *for convenience* (z *pohodlnosti* není totéž co *protože to bylo pohodlné/protože jí to vyhovovalo* – *pohodlnost* má blízko k negativním konotacím lenosti)
- s. 4 muži zákona (*forces for order*), s přítelkyněmi (*female peers*) – oba překlady nepřiliš přesné, muži zákona se nejčastěji vztahuje pouze k policii, zde se jednalo naopak často o síly oficiálně neinstytucionalizované
- s. 8 Ale nic z toho je (v orig. *many*, i.e. not *them*, meaning all) v těch šiléných (*impossibly chaotic*) měsících po osvobození jejich města a národa neochránilo před slepě se mstící veřejností.
- s. 8: ... stejně jako nutnost jakéhosi veřejného představení, které mělo stmelit společnost a okamžitě ukončit (*a sense that some sort of spectacle was needed immediately*) potenciální občanskou válku (špatné přiřazení *immediately*)
- s. 13 Po Paříži se šířila udavačská horečka (*there seemed to be a fever of denunciation...*)
- s. 12 *these insistent reminders* – přeloženo jen jako *připomínky*
- s. 14 které naše vojska osvobodila právě včas (*our armies are liberating, almost too late*) – *změna důrazu*
- s. 10 Touha navrátit Francii její čest a sílu prostřednictvím ženských těl byla předmětem studií sociologů a historiků. (v originále jiný důraz – *the fact that the urge... was visited on*)
- s. 8 souillure, neboli pošpinění národní cti – v originále je přesný význam dán v závorce, autorka čtenáře mate, protože sémantika původního slova nemá s národností cti nic společného.

Jedním z častých problémů je (opět i přes provedené úpravy na mnoha místech, které oceňuji) stále ještě aktuální členění vět:

- s. 6 Poslední zbytky vichistických milic, které byly rozprášeny až pár dní po odchodu Němců, rovněž nesly zodpovědnost za vraždy, které byly vykonávány bez varování, ale ve jménu spravedlnosti. (Správněji: Vraždy vykonávané ... byly mnohdy i dílem zbytků...)
- s. 7 Odhaduje se, že více než dvacet tisíc žen starších šestnácti let bylo ve Francii mezi lety 1943 a 1946 ostříháno dohola za tzv. collaboration horizontale (správně má být v rématu číslo).
- s. 9 kdyby se ženy neúčastnily odboje, přišla by polovina misi vniveč – správně kdyby se odboje neúčastnily i ženy, popř. kdyby se ženy odboje neúčastnily
- s. 7 *Tondre je francouzské označení pro stříhání a odkazuje ke stříhání ovcí (*tondre* má být vzhledem k logice návaznosti poznámky na hlavní text v rématu: v textu se totiž vyskytuje pouze shearing; francouzský termín je v poznámce novou informací a jádrem výpovědi).

Výbrané stylistické neobratnosti:

Poté, co byly ostříhány dohola, se musely promenovat ulicemi svého města – *promenovat se* naznačuje spíše okázalé procházení se ve volném čase, nikoli potupné vedení zhanobených žen v průvodu městem

Nikdo nikdy neodkázal na případ muže, který by spal s jednou ze *souris grises* – spíše *nepoukázal na to, že by nějaký muž spal s...*

tváří v tvář svému zuboženému muži byly všechny domnělé hrůzy přebity – *svému se* vždy vztahuje k podmětu

Jeho případ se uzavřel a dál učil v Paříži. (??)

Teď musela padnout vysvětlení, výmluvy, musela se znovu prožít dramata a navázat na životy tam, kde přestaly. (*KDO musel navázat na životy? – dramata asi ne...*)

Toto vedlo k mnohým nedorozuměním, kteří Pařížany, kteří se snažili nastolit pořádek ve světě, kteří byl najednou vzhůru nohama, více a více mátl.

Výše je zároveň i gramatický lapsus – neshoda vztažného zájmena s řídícím jménem, totéž najdeme i jinde, např. s. 11: většina těl, které policisté ze Seiny vylovili, nesly stopy po mučení apod.

V komentáři jsou v základních rysech představeny vnětřtextové i vnitřtextové faktory, ale bez větší snahy o propojení a zejména v něm není obsažena úvaha o tom, kde by text u nás mohl vyjít (zjevně by vyšla spíše kniha jako celek než daná kapitola, ale i toto by bylo dobré do komentáře výslovně uvést). Od takovéto úvahy by se pak také odvíjela ještě přesnější představa o cílovém českém čtenáři i o řešení některých dílčích problémů (např. zda přechylovat, či ne, protože konkrétní nakladatelství či edice často mají v tomto směru zavedenou jednotnou praxi). Mrzí mne, že se autorka neřídila pokynem ze zadání a nekonzultovala již vydané historické publikace na příbuzné téma (přínejmenším bibliografie nic takového neprozrazuje) – v zadání jí přímo doporučuji jednu, na jejímž vzniku jsem se sama podílela a jež obsahuje celou půlkapitulu o poválečném násilí na ženách ve Francii i úseky o francouzském odboji a dalších tématech. Nakladatelství Paseka, které ji vydalo, by bylo také jedním z vhodných adeptů na českého vydavatele Rosbottomovy knihy. Na s. 20 je matoucí mluvit o uměleckém funkčním stylu, když jde pouze o uplatnění poetické funkce v textu (doporučovala jsem autorce, aby používání tohoto pojmosloví zpřesnila). Oddíl o větě struktura je velice krátký na to, jak náročná na zvládnutí je leckdy syntax originálu. Dále nerozumím např. tomu, proč se autorka domnívá, že spojení *add insult to injury* obratem *což bylo další solí v ráně* přeložila neekvivalentně, nebo proč na s. 27 hovoří o nutnosti verbalizovat anglické nominální konstrukce, ale první zvládnutý příklad je, poněkud zmatečně, přesně opačný – *deverbalizace* (*when a society moves violently – při násilném společenském přechodu*).

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení dobře.

-
- ¹ 4 nebo 5 bodů znamená, že práce nemůže být doporučena k obhajobě
- ² 5 bodů znamená, že práce nemůže být doporučena k obhajobě